Дерригача мехкийн пролетареш, цхьанагIахета!

Арахуьш [illegible] шу

НАЬСАРЕН КОЛХОЗХО

№ 42 (223)
шинара
10
июнь
1941 шу.

Цхьаьн номеран мах 5 кап. ю

Н-ГI АССР Наьсарен ВКП(б) Райкоман а Райисполкоман а орган

Районе заема язбалара лелам

9 июне сайренйерга лоарзIамигIа районера беррига болхлойи гIуллакхера бераши 100 проц. чулацаб заема язбаларах, уж 320.000 сома язбенаб (бетта долча алапен фондах 53 проц.), совнахрча заема 254.050 сома язбенаьча метте.

Аьаркой секторерча къахьега массерадолча 5.683 саги 4.589 саг язвинна 136.000 сома, совга 66.000 сома язбенача метте. Иштта гIеувалахь, аьаркой секторе язбеннарех, цIара вар юкъерча лоарзIамигIа 30 сома язбенна керда заема.

Йол дика чуэцилга Iалашде

Хlара шер-шера ай мехка хьамчини чуэцца а иттам [illegible] тӀа цхьаьнна дIакхоли бола бельгали. Мангала за-юрта болхлошера сеттера лоарзIамера ха а. Доккхача хама [illegible] чакхбаккхама дIаверзча эза йол, колхозийи совхозийи шоай довзаьргий фондаш.

Йол чуэцилга хlалашбалатра кертера дар—цу йоарна кхоксам лоаттабар да. Кхьаьта а духа йол из йол хьакар тIехьашхьа чакхдаккха хила. Йол тIехьа хьакара, из хIаздагIа хьлайтаррд совгIа, цул дикха йолх, хIаьта иштта шоалагIа мантел хьакка йол а хилийта.

ТIехьахи лелабаро хьакхувнах, масала, цхьа тоза доладача хьакхьача кхзевра хьа чу дийна хьа тIехьа хьакхьаьтта 20 процент дуцагIа белхой хIамиш хилар. ХIаьта белхи—доккхера эгтара [illegible] доле дикха да. Цоанш тIехьа хьокхаш хиача белоси дукха йоарзал совгIа, йол а гIовж, морса хул.

Еррагзовзаи юртбохални хьаттивхи довзьцашой опыта тешаш балгаш хьакхувнах, йол хьакхар хьаала хила дезагIа, из йоаьхар—сиха хила дезагIа. Моллагlча тайпара а из йоаьхар тIехьадхаро хьа доахаргI дикха йохь. Из сеттера [illegible] доккхи доакхалгI хьахьача бехьа, бозага гIовдаа сеттера сиха хьабйоаа, хIаьта цунах, мигаьх сакха из йоаьхар дIехьадча хуле, цунах йокьаа хьабйоаьта пайдаца йола хlамаш йовр хул кости. Йол дукхагIча хаина мел йокьаш, дукхагIа хул цунеи йоаьна тайп-тайпара хIамаш йовр (масала, шенар—22 процентагара 66 процентага кхачалой, кркма—2 проц. 28 проц. кхачалой дох, н. кх. дI.).

Йол йоаьхар дIахьадалча кастдаста хулаш да цунна кхьа шоай тайпара йола садоаш хIамаш ябар, шер йолхьала [illegible] йол, из хьа хулайт, чан а бодбу. Уж еррига хуламера са долаш хIамаш [illegible] вари сеттера маста яб, хьахьхь улла буш дукхача хама тIахдача хьаьтта уллаш хила. Цудувьа да гIовдаа хаттача районашка йол хьоалламаш тIа а марагIча хIамеш тIа а йоаьхар хьаьстта дикха доллаш хилер.

Иштта совгIа хьакар а из йоаьхар а шой хамимах дах доаа, йол хьаа хьаа йоагIаш, хьйбет, дадоа тIа доаш гул. ТIа цул йолха бьыдаста (хамсбеенаша а кхачрна а) хьакарга дикагIа. Йола ча а шарна [illegible] (хьаа та-цхьаьна), кхевара—хьаа тоха йоаьчуга, хьакхь—баьаой кхашаш шагахь файй бу ха. Цу хьахара йол балхча хьакара хул.

Йол шеиа хьакар а кIезага лоарзIам болаш дац. Эгтара хьй дикагIа йола йол цхьа ца йоахадаш дукха юс хьатагара 8—9 сантиметр лахха йолаш бул хьакхаржа. Из иштта хила бехьа эгтара дукагIа [illegible] лоаргIа юс тIа [illegible]. Йол хьакхьаьра гоаччаш хIа хьакхаш, 4-5 сантиметр йоахаш йоаьш йол хьакхаш массьрча а пайдаргIа хилар. ШоллагIа хьахиаш мера йога хьа кIезага дукха хьахагIа хоаьла. Цо дикагIа кулаайдоа сахарча, дола хьалла, хIаьта гIор йолтоаьза йоаьча бахьавгIа из хIоагIаьна йола а кулейт.

Йол хьакхаьга дика хийдаь хьакхаьмера чакхьаьча деза колхозаша. Колхозий фермай дегIадолайша яьтта обществени хьйбой [illegible] Iалашде деза ушаш доача йоаьла довзьарах. ХIаьта йол хьакхар хоаья лелабойх бахтия хьа тIа совгIа дукха зоаргIа а эгарчi а гонаш дикха йол а кулийтаргья.

Ильича цIерагIча колхозе (Московски областе Кунцевски район) гена йола хьэуц дIаюлIар.

В. Подгайцова фото. ТАСС фотоходика.

ЗАЕМА ЛОАРХIАМ БИЗЗА ДIАКХЕТАБАЙТАЧА

Кхоалагlча Пятилетки Заем (доьалагIча шера арахийцачар) язбаларна, керда заем дIателлара райони гIоалла хьалхара метте дIахоттадаь ба Экажкен-юртара кхаьлахошой.

Экажкен-юртарча исполкома (председатель Исмайлов Солт-Мурад), Наьсарен райфо болхлоша кхаьллетешоаш кхьа заем дIахьаркара гIулакх керда бьлла заема лоарзIам бизза дIакхетабайтара бола.

Из иштта тIапара тьакамера дий гIалачкчи Экажкен-юрта гIоалла 26.408 сома заема язбенаб, цох сберкасса керра дIачуданнад 26.318 сом.

Керда заем арахецара бола правительствени сецам арабаьнна лама чIоагIа кхетаенна бола. Хьаб Экажкен-юрта [illegible] уполномоченнаша.

Штейнгардта цIерагIча колхозе уполномоченни волча Гагиев Шовхала Iалашдача беррига колхозной заема хадуга керра хьа язбелув. Иштта бол дика чакхбаьккхаб цу юртерча Молотова цIерагIча колхозанхошка уполномоченнаша а.

Заема хадуга чакхдаьккхача шай хьакар кар ца доаш чIоагIа бола бола да финагент Беталова.

Экажкен-юртерча воакха колхозаьта хьакхам а душ заема язбар хьаьльдой Мутаиева Iабот, Гагиев Беко, Сапраиева Шовхал, 90—100 сом долаш керра хьа дIадаьлар шер.

Районерча кхьа юртахоша а семе Экажкен-юрта а дIахо доаллийта заема хадуга.

Мутамиева Iиса.

КхоалагIча Пятилеткан Заема (кхоалагIча шера арахийцачун) цхьоалагIа тираж бистохьхьай

7-8-9 июне гIор. Петрозаводске хьаьнхой КхоалагIча Пятилетки Заема (кхоалагIча шера арахийцачун) цхьоалагIа тираж.

Карело-Финский ССР кхьаьлетемой тиража хьаьрча баьнаб КхоалагIча Пятилетки Заем (доьалагIча шера арахийцачу) ха хьаьла а йоцьаша дIа а йоарзаьча.

172.463.200 сома мах а болча бола 1 миллионни 104 эзар кхин баьнаб. Тиражни комисси бола беш хиннача хьоа массеха эзар къахьегаш хьо хьажаш.

Тираж бола хоаьнача заемаш лелоена 12 сото 3.850 сом дахьа. Цар дикхай уж чакхенноа цорна дIадвина.

Доакхача кхаьжний таблица 13 июне москвасие газетий тIа кхьаргIа, 12 июне 12 сахьата 30 минута хьача Коминтернан цIерагIа РВ 1 йолча радиостанце гIоалла дIакхайкьоргья из. (ТАСС).

Дешара цIалгага болх байта беза

Болх бу а бац аьлча йоц йолаш да Наьсар-Кертерий дешара цIаьг. Болх бу аьла йоцьа я, цун заведующи волча вац. Тутиевс хIара дийна из дийцала а лоаттадувнаь, цига чуэрча бувлаш кIезига дукха мах а кулаьш. ХIаьта бола бац ала йоаш а, чуэнача сайр цигра хьахьа культурни политически а [illegible] цигI боаладач.

Кертерчарех дола хьа хьахьа дешара цIа [illegible] исполкома. Цхьа болхдаь юртсовета исполкома председатель ва. Бузуртанов Хьамид а волаш бола Наьсар Кертерчар из иштта хьадийн. Цунна доаьзаш [illegible]. Сома а уж шера а дешара цIаьга [illegible] брошюраш, „Грозненский рабочий", „Наьсарен колхозхо" аьла газеташ дешара цIаьга хьатрасханна язбаларах мий бетта йистаьхьа, хIаьта уж дIахо хьаргIдолаш хIаа юртисполкома аьча ца долар баьхаш доаша мохь бетта газеташ дIадехь. Дешара цIаьга чу йоаьша а, цул совгIа, шашкаш, шахматаш, плакаташ, мехаргIа дола баьчча портреташ, лозунгаш скатерташ, лампа, шера тарра кхьаьрчаш сонна йола хьалахьа юртйолча хIамаш.

Кхы юртисполкомо аьча дIахьайша а хьакх, вов. Тутиевс шай хьакх цигI бутт хьалагIа хилаш тобайтад дешара цIаьга корахьта. Из а хIаьхозоаш дIадаьхна да.

Мишта хетадергаш из воаш дешара цIаьга чу, шера маьла, доаш долча книжаргIа, брошюраша хьаьа цхьахьа а гIалгIай маттаьара дар ца хилар. Наьсар-Керте бахаш бола беррига махкахьбарча хрой мотт воаш бехарг [illegible] из. хIаьта гIурхьа [illegible] тайпара ца хьача-фу дага доаш дIадоаь из?

Дешара цIалгага болх дика бетера бIе чувола хIамаш хьакхаьчча бола дика да, цунна хьакха дIахьайта хьакхаш хилала бегIадаьл аьча да юртсовета бюджета кхьа дешара цIаьга зар. лаьарагIа йола язбеча кург йистехьахьа а цу бахаш болаш а ва. ХIаьта а сов дIагIерт юртисполкома.

Дешара цIалгага бола байта беза Наьсар-Кертен исполкома. Х. М.

Аьхкена бераша цlагlа йоахкача хана ас да лерйир

Шарчахчу дешарна шера школашкарча классашкхи дешаш, дешарна маьрула пайда эца гlерташ кхиаш вай районан школашкара дукхагlа дола бераш. Хlинц хьаьстай [illegible] каникулаш, уж каникулаш дlенахь [illegible] дешаршой-пионерий уметlабено маьрула диьнгlа хилийтера гlуллакхаш лелодерш.

Школера кlера пионервожатыя [illegible] бераша цlагlа [illegible] шерна [illegible] деш дlеяхьа.

Ас, Нажсар-Кертерча юкъерча школерча вожатагlа волча пионервожатыс, тlещ [illegible] бераша уж [illegible] гlуллакхаш чакхдоаккхаргва:

1. форпост дlабагlбола, 2. волейбольни площадкаш елга, 3. республиканский [illegible] доллача бераша кlера дийнахь дика хьаьхаш цуна бола белга, 4. берашта книжкаш, журналаш деша, 5. тайп-тайпера ловзараш, экскурсеш, тlема ловзараш елга лелаш.

Иштта, пионерий цlа кlера дийнахь дийнла е [illegible] цуа пионерашта бе боагlа бола бергба ас. Цул совгlа, гурахьа испытанеш дlеяла эзаш болча дешаркоша кlера дийнахь хьежаш, уж [illegible] болча хlама шера дlахектаэто бола бергба ас ахкан хана, кхинча дешарой кердача дешарна шера 100 процент деша юкъа чубоагlаргболаш.

Из лаьхкеха белгалбаьнна бола ахкан каникулаш йолча хана дика чакхбаккхарна соне новкъостал де дезаш школан комсомольски организацес.

Хьахкхуш [illegible] тlеяа коммунизман [illegible] кхерна, уж дика уметlабено болаш кхийтарна, бераша чар салобача хана дика дlахаагlдела лелаш деза дlахо цар кхетам лакхбарна дола гlуллакхаш чакхдоаккха.

Х. Х. ЦОРОЕВ,

Нажсар-Кертерча юкъерча школан вожатагlа вола пионервожаты.

Хьокхам эца болх дика берашкара

Пьялеш-кертарча „РККА 12 шу" яхача колхозера № 1 йолча кхашкарча бригадан бригадира новкъостал Евлоев Ільяс [illegible] дика лелаш [illegible] шоай бригада ду болхаш из маьхал [illegible] ду.

Оасар дар, [illegible] дешар, иштта кхыдола балхаш ду бригадас шоай тlеhдола участке, агротехника [illegible] деш, дика ду. Цу бригадан звено [illegible] Пугоев Мохьмад-Гlаьраси, Колоев lиаси, Хамхоев Исмайлаьи [illegible] социалистически [illegible] дика болх беш лелабу къахьегаш.

Шоай балха кхоачаш шоай звеношта бераш операгlа [illegible] социалистически кхоачам лелаш [illegible] даьрна. Иштта, Хамхоев Къурас, Дзармотова Сапият, Евлоева Сахар, Евлоева Фатима, Евлоева Муй сима болча бригадашарча колхозхоша гурахьа дlадаьйхача иалтийна оасар деш а пропашка культурашта оасар деш а тlех [illegible] шоай балха бараьмаш.

Лиаьнча белгалбаьнарашца сиина дика болха хьоахама къахьегачаш ба № 2 йолча кхашкарча бригадашара бола Горчханов Сергей, Горчханова Хулимат, Султыгова Набат, Наурбиева Нина.

Дика тешам а болаш болх бераша цхьана колхозе дlахла болаш беш, [illegible] колхозе [illegible] тешаме бола ма а ба колхозе. Царех ба: Оскиева Д. Аьмад, Аушев А. Аьмад, Колоев Маьчча Мохьмад-Гирей, Султыгова Паьтlамат, Колоева Хьаважат, Наурбиева Зарема, Оскиева Аба, Гиреева Аба.

Цу [illegible] правленес а колхозан кхьаьрча собранес а дез доагlар дика даргада.

№ 2 йолча кхашкарча бригадан бригадира Ялдиев Iумар [illegible] цхьа маттелла воагlа [illegible] мира воагlаш ва. Кхашкарча [illegible] хьаьле-лелаш вац из, цунца шоай бригадана [illegible] оасар [illegible] кхийттад шо, [illegible] оасар баьхаш [illegible].

Болх во бераша дискlа [illegible] хьокхам а эца бола шо [illegible] дlахо колхозе.

С. ГАРЧХАНОВ.

Фельетоне меттел

ТИКА ЧУРА СОЛСБИК

Солсбик из вуашвеш. Солсбик мукъа вац шоана цхьа колхогlа дола „Хьагlа гlера" [illegible] деш латта. Хьана коран а мегаш цунна е цхьа вуашош дола газет деша ва. Къаьхьам тlа, газеташ тlа, хьаьста а книжкаш тlа хьажаш шоай „корта ваьлбелга" дукхайизаш ва Маьхьи Солсбик. Солсбика [illegible] диалача, дlахотча бераштамера ца хьаш дола хlама да [illegible] дешачка. [illegible] шоайна цу гlуллакхаьтем юкъа доагура отталаш ва. ([illegible] „[illegible] болеш къонах" [illegible] белгаш?)

Солсбик малва хар хоай шоана? Нажсар-Кертера ва, Оздоев Маьхьи Солсбик ва, Нажсар-Кертерча сельмага директор ва. [illegible] а доагхай гlуллакхаш лелодьва. 1932 шера дика 1935 шерага кхачаьца Нажсар-Кертерча сельсовета председатель хиьна ва, [illegible] ва, 1938 шера колхогlа [illegible] парторг [illegible] ва.

Дукха ва хьалкагlа довзаьш ваьай [illegible] Солсбик директор волча тика тlа даьлар тэо.

Шен юкъе [illegible] цхьащ товараш чудаьхча [illegible] со ма бача моттиха.

Чана а мегаре а хьалхаоттадаь летпар тархашна гlоллара товараш. Сенсик конфеташ [illegible] даьар, чура [illegible] кlоллагаша далла.

—Кинишкаш дий шуга, хоза деша мегаргдолаш?—хьаьттар оаха.

—Цар деша мегаргий ца мегаргий дарвац сона,—йоахар Солсбика,—уж полкашна кlалла е дlа салла [illegible] хьона малагlа деза?

Тархашна хьалхаоттадаь книжкаш даьар. Сона эшаш книга „Робинзон Крузо" [illegible] Солсбика. Дукха я из [illegible].

—Ерша я ца укхаз,—[illegible] тика чу [illegible] йолча Аушева Галас: [illegible] „Эрсий меттам грамматикин" [illegible]. [illegible] „ВКП(б) историн лоаца курс" я [illegible].

—Ерша дешаш сег укхаза [illegible] бераша мера дешаш е [illegible](?)—йола Солсбика, кинижкаш [illegible] укхазера [illegible] хьача.

Хlана укх сельпо тика чу доллаш да 6.700 сома [illegible] литература 1941 шу доладелча дика цхьа [illegible] мера литература [illegible].

Солсбик чоагlа „[illegible] мегаш" ва тика чура литература [illegible], цудухьа дlалла тамаш а [illegible] из маьхал ца доаллаш хилар.

Нажсарен райпотребсоюз, из тамаш [illegible] кlема дий укхаз?

Тоарарьа.

ГИБРАЛТАР

„Кхоачам болаш да, Гибралтар вай мера ца хилар. [illegible] тоача къахьагlа дагдоагlр а, из крепость вай мера йолаш [illegible] дакхтадарна",—аьнна дlахайра гlом [illegible] дукхача из хьаьлагlа англейски буржуазан [illegible] лелаеча „Таймс" яхача газето.

Шина бlаь шерал дукхагlа йолча хана дола ду Англес Гибралтара —Атлантически океанера Средиземни форда чу волча [illegible] Берда йисте [illegible] крепость. [illegible] Средиземни форда тlа [illegible] бе Гибралтарски лоам. „Цхьаболча [illegible] авторша [illegible] тешна ду, Лондон [illegible] а Англеша Мальтера а Гибралтарера а [illegible]",—яздорашай хиннай Фридрих Энгельса.

Гибралтара стратегически [illegible] Средиземни форда тlа [illegible] Англиа [illegible] колонеш, доминионашка [illegible] Англии [illegible] министр Идена [illegible] „Британски империн [illegible] пхьаьн".

Гибралтарна пролива дехьа оагlора, африкански берда йисте уллаш а пролива [illegible] тlа Гибралтарски крепость дола [illegible] Танжер. [illegible] англейски дипломата [illegible] стратегически моттиг [illegible] Англиа [illegible] Франци, Испани, Итали [illegible] администраци [illegible] международни нейтрални зона Танжер я. 1923 шера [illegible] Танжер [illegible] порт [illegible] Танжера [illegible].

1940 шера 14 июнь [illegible] Танжерски нейтрални зона дlаяьккхар Испанес. Испански правительства Испански Мароккоа дlатехар Танжер. Из иштта дала а Англес США-ъ [illegible] Танжера [illegible] Испанес.

Цу хана Англес [illegible] Гибралтар [illegible] Пиренейски [illegible] „Фельтоншер беобахтер" яхача немцой газето [illegible]. Хlана укх сахьате [illegible] Гибралтара [illegible] 1200 метр [illegible] Гибралтар искусственни остров [illegible]. Кхала шорал 3.5 метр, кlорал —4,5 метр да. Иштта [illegible] артиллерийски йола позицеш.

Доккха [illegible] Гибралтар [illegible].

Гибралтаре [illegible] Британски флотан бокъа [illegible]. Крепостан гарнизона дукха [illegible] обороне гlуллакха [illegible]. Маневраш [illegible]. Гибралтар [illegible] самолётий [illegible] зенитни [illegible] пулеметий, иштта [illegible] маневраш.

Гибралтара [illegible] 5 километр [illegible] 1 километр шорал [illegible]. Гибралтарна территоре [illegible] крепость [illegible] англейски [illegible] Гибралтар [illegible] убежищаш [illegible]. **В. Крамер.**

Бехктохкама редактор

Хь. М. УЖАХОВ.

СФ 160 Газетан адрес: [illegible], ул. Сталина № 24. „Нажсарен колхозо" яхача газета типографи. Тираж 1500 [illegible]